

Datum: 01.09.2017
Medij: Poljoprivrednik
Rubrika: Bez naslova
Autori: Marko Lj. Nestorović
Teme: Prirodnjački muzej

Napomena:
Površina: 365
Tiraž: 0

Naslov: Otrovnna biljka lekovitih svojstava

Strana: 10

САМОНИКЛЕ БИЉКЕ: РУСА

Отровна биљка лековитих својстава

- Вађење корена русе обавља се у септембру и октобру
- Може да изазове нежељене последице, па чак и смрт, те је нужно да се узима по препоруци и под надзором лекара

Понекад нисмо свесни колико се лековитих биљака налази у коровској флори урбане средине, а обично их сматрамо штетним зато што нарушавају естетски изглед окружења у коме живимо. Таква једна биљка је и руса (*Chelidonium majus* L.). Распрострањена је у скоро целом свету, Европи, до субарктичке Скандинавије, у Средоземљу, од умерене до субарктичке Азије, а среће се и у атланском делу Северне Америке. Расте у равничарским регионима, али и у брдско-планинским пределима све до 1.650 метара надморске висине. Руса расте као коров на запуштеним и неуређеним местима око људских насеља, поред кућа, рушевина, зидова, ограда, међа, поред саобраћајница, у шибљацима, на стенама, као и на производним пољопривредним површинама.

На нашим просторима је веома распрострањена и у народу је позната под различитим називима: росопас, ластавичина трава, руса трава, трава од жутице, трава од росопаса, змијино млеко, змијско гнездо, змијско грочје, крвави млечек, жута трава итд.

Научни назив врсте *Chelidonium* потиче од грчке речи *chelidon* што значи ласта и латинске речи *coeli donum*, односно дар неба. Према античким предањима, веровало се да се ова биљка јавља у пролеће када ласте долазе, а нестаје у јесен када ласте одлазе. Алхемичари су је називали даром неба, покушали су од цветова да направе злато, а веровали су да ће добити и сировину за израду камена мудрости.

Руса се користила за лечење још у далекој прошлости. Према Аристотеловим списима из 350. године пре наше ере користила се против ноћног слепила и за друге болести очију. Такође, Аристотел је запазио да ласте соком русе својим слепим мљудунцима премазују очи.

То је вишегодишња биљка тамнозелене боје, висине 30-100 центиметара. Стабљика је усправна, разграната, округла, обраста штрчећим длакама. Дрњи листови су непарно перасте, смештени на лисним дршкама, а горњи седећи. Листе су трорежњевите, неједнако назубљене, по површини мањаве, на доњој страни сиво-зелене. Руса цвета током априла, маја и јуна. Цветови су ситни златно-жуте боје, скупљени у штитастим цвастима. Плод је махунаста чаура, дугачка до пет центиметара, испуњена ситним семеном, јајоликог облика и црне боје.

Руса је биљка љутог и горког укуса и опојног мириса. Здробљена свежа биљка има карактеристичан оштар одбијајући мирис. Оно што русу чини препознатљивом јесте токсичан наранџастожути млечни сок, који цури при озлеђивању биљке. Боја сока потиче од садржаја берберина.

Надземни део биљке у фази цветања обилује биолошки активним супстанцама, садржи: хелидонин, хомхелидонин, хелеритрин, сангвинарин, берберин, протопин, флавоноиде, сапонозиде, органске киселине, масти, протеине итд. Највећа концентрација алкалоида налази се у корену.

У народној медицини употребљавају се осушени надземни биљни делови у цвету, осушен корен, као и исцеђен сок из свеже убране биљке. Током априла, маја и јуна по лепом и сувом времену сакупљају се надземни биљни делови. Убрани биљни делови суше се у хладовини на промајном месту или у сушари.

Вађење корена русе обавља се у марту и априлу или у септембру и октобру. Осушено корење се чува у добро затвореним судовима, заштићено од влаге и светлости, до годину дана.

Лековити препарати на бази русе примењују се за ублажавање болова и опуштање грчева у стомаку, лечење жучи, болести јетре, смирење и опуштање, заустављање раста бактерија, уништавање гљивица.

Свежи сок русе, масти и пасте употребљавају се за уклањање брадавца, жуљева, курјих очију, лечење кожних болести, туберкулозе, екцема коже итд. Постоје веровања да сок русе може користити за лечење хелавости.

Нека истраживања спроведена у Русији показала су да препарати израђени од ове биљке задржавају раст злоћудних тумора.

С обзиром на то да је у питању врло отровна биљка, која може да изазове нежељене последице, па чак и смрт, нужно је да се узима по препоруци и под надзором лекара.

Др Марко Љ. Несторовић
Природњачки музеј, Београд

